

Finansiering og demokrati

- Presentasjon av høringssvarene til NOU 2006:2

KAs landsråd, 11.04.07

Ulla Schmidt, dr.theol.
Seniorforsker KIFO / professor II TF - UiO

Oppsummering av hørings svar til NOU 2006:2

Materiale og metode

- Høringsinstanser og svarprosent
- Utformingen av høringen og hørings svarene (spørreskjema + tekst)
- Ulike metoder for registrering og analyse av hørings svarene og materialet

Finansiering

menighetsråd, fellesråd, kommuner (prosent)

	Menighets- råd	Fellesråd	Komm.	Totalt
Off. finans.	78	81	76	77
Off. finans. + noe medl.avg.	17	13	12	16
Mellomløsn./ uklass. / "vet ikke"	4	6	13	6
Totalt	100 (N=1058)	100 (N=216)	100 (N=174)	99 (N=1448)

Syn på finansiering i forhold til innbyggertall menighetsråd / fellesråd; kommuner (prosent)

		Off. finans	Off.støtte + medl.avg.	ml.former/ukl ass/vet ikke	Total
Menighetsråd / fellesråd	Under 1000	84	13	3	100 (N=287)
	1000-1999	76	20	4	100 (N=230)
	2000-9999	77	18	5	100 (N=567)
	Over 9999	80	14	6	100 (N=164)
Kommuner	Under 1000	100	0	0	100 (N=6)
	1000-1999	90	10	0	100 (N=20)
	2000-9999	82	11	7	100 (N=107)
	Over 9999	49	15	36	100 (N=39)

Mellom- og sentralt nivå; Dnk

- Prostene:
 - 65 %: Off. finansiering;
 - 24 % Off. støtte + noe medl.avg.
- Biskoper
 - 1: Off. støtte + noe medl.avg.
 - 2: Uklass.
 - 7: Off. finansiering
- Bispedømmeråd
 - 1: Off. støtte + noe medl.avg.
 - 10: Off. finansiering
- Kirkemøtet: Off. finansiering
- UKM: Off. finansiering

Andre instanser

- Tros- og livssynssamf.: Ulike modeller:
 - Off. finansiering
 - Off. støtte + egen finansiering
 - Hovedsakelig egen finansiering
 - MEN: felles anliggende: likebehandling, prinsipielt og reelt
- Arbeidslivs-/interesseorg.
 - 8 (bl.a. KA, PF, diakonforb., LO, Fagforbundet): off.finans.
 - 3 (Kateketfor., KS, Kontaktutv. innvandrere.bef – mynd.): Off. støtte + noe medl.avg.
- Undervisningsinst.:
 - 3 (PTS, TF, KUN): off. finans.
 - 1 (MF) Off. støtte med noe medl.avg.
- Krk.lige org.:
 - ikke entydig bilde, men viss overvekt for off. finans

Viktige hensyn

- ”Aktivt støttende tros- og livssynspolitikk”
 - religion / livssyn ”fellesgode”?
- Ordninger som likebehandler Dnk og andre tros- og livssynssamfunn
- Betingelse for medlemskap
 - Dåp eneste medlemskriterium utfordret?
- Sikre landsdekkende tilbud
- Konsekvenser for engasjement og oppslutning
 - Avskalling eller vitalisering?
- Konsekvenser for øvrig ”frivillig finansiering”

Finansiering og Dnks relasjon til staten

- Lokalt nivå: viss sammenheng:
 - Større oppslutning enn gjennomsnittet om off.finans. blant de som støtter ”grunnl.for”.
 - Noe lavere enn gjennomsnittet blant dem som støtter ”lovforankret” (men også her flertall for off.finans)
- Mellom- og sentralt nivå (dnk)
 - Ingen sammenheng (flertall ”lovforankret” OG off.finansiering)

Finansiering – lovforankring

(Menighetsråd, fellesråd, kommuner) *Prosent*

	Off.finans.	Off. støtte + noe medl.avg.	Annet	Mangler	Totalt
Grunnlovs Forankret	87	4	3	6	100 (N=661)
Grunnlov + egen kirkelov	76	14	8	2	100 (N=113)
Egen kirkelov ("Lovforankr.")	58	33	6	3	100 (N=510)
Lov om trossamfunn	26	35	22	17	100 (N=23)
Vet ikke / uklass.	55	13	26	5	99 (N=38)
Totalt (gj.snitt)	73	15	5	7	N=1297

Konkret utforming

(i den grad det er kommentert)

- Generell ressursituasjon
- Forutsigbar og tilstrekkelig ressurstilgang
- Off. finansiering – livssynsavgift
- Statlig og kommunalt ansvar:
 - hovedtendens: økt statlig ansvar (jfr. NOU 2006:2) – uavh. av modell og evt. kombinasjon med medl.avg.
- Fordeling av midler innad i Dnk (nivåer):
 - lite nevnt, men ikke ønske om ”sentralisering”

Valgordninger og demokrati

(menighetsråd, krk.l. fellesråd, kommuner) *Prosent*

	Menighetsråd	Kirkelige fellesråd	Kommuner	Totalt (gj.snitt)
Som i dag	53	48	37	50 (N=704)
Økt bruk av direktevalg	32	35	36	33 (N=461)
Vet ikke / annet / uklass.	15	18	27	17 (N=235)
Totalt	100 (N=1042)	101 (N=208)	100 (N=150)	100 (N=1400)

Regionalt og sentralt nivå

- Prostene:
 - dagens ordning: 47 %,
 - økt bruk direkte valg: 46 %
- Bispedømmenivå:
 - 8 instanser: opprettholde dagens ordning
 - 4 instanser: økt bruk av direktevalg (evt. forsøk)
 - 9 instanser: ikke tatt stilling
- Kirkemøtet: Forsøk/utredning kombinasjon av direkte / indirekte valg
- UKM: Som i dag

Andre instanser

- Kirkelige org.; arbeidslivs- og interesseorg.; undervisningsinstitusjoner; tros- og livssynssamfunn:
 - Mange avstår fra å uttale seg
 - Uensartet blant dem som tar stilling

Viktige hensyn

- Overordnet problem:
 - Lav valgdeltakelse
 - Svak representativitet
 - Svekket legitimitet
- Øke valgoppslutning og styrke demokrati
- Øke enkeltmedlemmenes innflytelse
- Soknet som ”grunnenhet”
- Sammenheng lokalt – sentralt; ”gjennomgående representasjon” for menighetsrådet

Valgordning og lovforankring av Dnk

Menighetsråd, fellesråd (prosent)

Forankring i:	Valg som i dag	Økt bruk av direktevalg	Annet / vet ikke / uklass.	Totalt
Grunnlov	50	33	16	99 (N=624)
Grunnlov og egen kirkelov	51	28	22	101 (N=102)
Egen kirkelov	55	34	12	101 (N=475)
Lov om trossamf. (el.tilsv.)	40	27	33	100 (N=15)
Vet ikke/ annet / ubesvart	55	21	24	100 (N=29)
Total (gj.snitt)	50	33	17	100 (N=1245)